

ἐν τοῖς καφφενείοις, ἢ γέροντά τινα αὐτόκλητον καπετάνιο με ρίνα ἐξ ἡμισείας ἐρυθρὰν ὑπὸ τοῦ οἴνου, καὶ ἐξ ἡμισείας μελανὴν ἐκ τοῦ ταμβάκου, διηγουμένον περὶ τὸ σεφέρι πράγματα!...

Αἰφνης ἐκ τινος ἐξώστου ἀκούεται ἡ φωνὴ «Ἀγαπητοί μου Συμπολίται» καὶ θεᾶται ἡ κλασικὴ μορφή τοῦ κ. Ρηγοπούλου, ἀκτινοβολοῦσα καὶ σοβαρά. Γνωρίζετε τὴν σκελετώδη μορφήν του καὶ τὸ ρητορικόν του ὕφος. Σὰς πέμπω, ὀλίγους μαργαρίτας ἐκ τοῦ λόγου του. «Πέρυσιν ὅτε ἦλθον, ἦτο ἀνοιξίς... τὰ ἄνθη ἔλαμπον τότε... καὶ ἡ ἀηδὼν ἔψαλλε εἰς τὰ δάση τῶν βουνῶν... ἡ ἀνοιξίς εἶνε ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐγείρεται καὶ ῥεμβάζει... ἤδη... εἶνε φθινόπωρον καὶ πλησιάζει ὁ χειμὼν (βεβαίως τὸ τελευταῖον τοῦτο δὲν ἤρυσθη ἐκ τοῦ θερμομέτρου τοῦ ἐγκεφάλου του, ὡς θὰ ἴδητε ἐν τοῖς ἐξῆς) Ὁ λόγος του εἶναι ὡς εἰπεῖν, σχόλια παραπομπῆς εἰς διαφόρους ἄλλους λόγους του, οἵτινες πάλιν ἀναφέρονται εἰς ἄλλους, ἄλλους ἀναπολύντας, ἀπαγγελλθέντας ἀπὸ τῆς ἐνηλικιότητός του καὶ ἐντεῦθεν! Λόγους, οὓς ἡ πατριωτικὴ του πρόνοια συνεσώρευσεν ἐπὶ τραπέζης ἐν τῷ ἐξώστῳ, πλησίον δροσιστικῶν τινῶν σομᾶδων καὶ βυσινάδων.

Ἰδοῦ: «Εἰς τὸν ἐν τῇ βουλῇ περυσινὸν λόγον μου ἐπὶ τῶν φορολογικῶν νομοσχεδίων εἶπα τὰ ἐξῆς... (καὶ ὁ ἀνὴρ λαμβάνει φύλλον χάρτου καὶ ἀναγινώσκει) «ἐνθυμεῖσθε κύριοι ὅτι εἰς προηγούμενον λόγον μου κατὰ τὰ 1865 εἶπα τὰ ἐξῆς, καὶ τοῖς ἀνέγνωσα ταῦτα (λαμβάνει ἕτερον φύλλον χάρτου, τὸ ὅποιον ἔσχε τὴν ἰδιότητα ν' ἀφαρπάσῃ τὴν προσοχὴν ὁλοκληρίου τοῦ ἀκροατηρίου, ὅπερ ἅπα δῆσαν ἐκ τῶν ἀδιακόπων παραπομπῶν καὶ παρενθέσεων, νομίζει ὅτι ὁ ῥήτωρ ἐφείσθη ἐπὶ τέλους τῶν ποδῶν του, φθάσας εἰς τὸ κύριον θέμα του). Πλάνη! διότι ἐνταῦθα ἀντὶ τῶν λέξεων οἶτος, σιγαρόχαρτον, καπνὸς κλπ. ἀκούονται Φουάτ-πασσάς, Πύλη, Ἀγγλία, Ἀμερικὴ, κλπ. κλπ. Ἐνταῦθα, ἀνακεφαλαίωσας τί

ὑπὲρ τῆς πατρίδος μετὰ τῶν ἐξόχων φιλελλήνων εἰργάσθη ἀπὸ τὸ 1840 καὶ ἐντεῦθεν, μέμφεται τοῦ Κουμουνδούρου, ὡς δόντος ἀνάνδρον λύσιν εἰς τὸ ἐλληνικὸν ζήτημα, τοῦ Γράμβηλ, τοῦ Τρικουπῆ, τῆς Τουρκίας, τῶν συμβουλευτῶν τῆς, καὶ δὲν ὀκνεῖ νὰ καταδείξῃ ὁ παγκόσμιος ἀνὴρ τὰ ὀργανικὰ ἐλαττώματα καὶ τὰ πολιτικὰ σφάλματα πασῶν τῶν νομοθεσιῶν καὶ πάντων τῶν κρατῶν τῆς ὑψηλίου! Ὁ δημοκράτης κρύπτεται ὀπισθεν τῆς βροχῆς τῶν «ἐγὼ μὲν, ἐγὼ δέ, ἐγὼ ὅμως καὶ ὁ κοινοβουλευτικὸς ἀντιπρόσωπος θέτει ἀσπίδα τοῦ τὰ σφάλματα τῶν συναδέλφων του, ἐπαινεῖ ἑαυτὸν, ἑαυτὸν, ἑαυτὸν! Ἀξίαν μνείας κρίνω καὶ τὴν προφητείαν του περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος» «μὴ νομίζεται ὅτι θὰ ἔχομεν ἐπὶ πολὺ πατρίδα» θὰ καταστραφῇ», κλπ. κλπ.

Νὰ καὶ μία δικαία ἐκτίμησις περὶ τοῦ λόγου τους τοῦ πρώην ὑπαστυνόμου Γαλανοπούλου τοῦ πάνυ ἀπερχόμενος οὗτος ἐρωτᾶται ἀφ' ἑτέρου «τί λέει; — ὦ ἀδερφέ! περὶ ἀεράτων καὶ ὑδάτων κοπαναίει!» ἀπαντᾷ ἐκείνος.

Ὁ ῥήτωρ, ἀφίπων τὴν Εὐρώπην ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐξετάσεως τῶν μεταλλωρυχείων τῆς Ἀμερικῆς, ὅτε φωνὴ τῆς «Γιὰ τὰ κρασὰ» τὸν ἀνεγαίτισεν — «Νὰ μὴ δηλώσετε κανεῖς κρασὰ», ἀπαντᾷ ὁ ῥήτωρ, καὶ ὁ λαὸς εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς συμβουλῆς ταύτης, ἀφίνει καὶ ῥήτορα καὶ πλατεῖαν, ψιθυρίζων «μεγάλος ἀνθρωπος, ἀτρόμητος πατριώτης.»

Ἡμεῖς ὅμως κρίνοντας τὸν λόγον του, καὶ παραβάλλοντες ὅσα εἶπε πρὸς ὅσα ὑπεσχέθη καὶ ὤφειλε νὰ εἶπῃ, στυχαίρομεν τῷ κ. Τρικουπῇ, ὅτι τοιοῦτους ἔχων ἐχθροὺς οὐ δεῖται φίλων.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ ΕΚ ΤΑΝΤΑΣ

Βλέπων ὁ ἀναγνώστης τὴν ἐπιγραφὴν δικαίως θὰ ἐξεφώ-

— Εἶναι, λέγουν, πολὺ πλούσιος! ἠρώτησεν ὁ Μπασελίνος.

— Φοβερά πλούσιος, ἀπήντησεν ἡ βαρὼν, γελοῖα πλούσιος.

Τὰ βλέπεις λοιπόν, Ὁκτάβιε! νὰ ποῦ μᾶς φέρουν αἱ θεωρίαι σου. Νὰ τὴν τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πνεύματος. Ὁ κ. Μουλινὲ εἶνε ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους ἀντιπροσώπους τῆς. Οἱ Ἑστρέλ, οἱ ὅποιοι ἔδωκαν εἰς τὴν Γαλλίαν δέκα στρατηγούς, δύο ναυάρχους, ἓνα ἀρχιστράτηγον καὶ ἀπείρους ὑπουργούς, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὰς εἰκόνας τῶν προγόνων ὅσῃς Βερσάλλιε καὶ τὸ ὄνομά των εἰς ὅλας τὰς μεγάλας σελίδας τῆς ἱστορίας μας, ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὸ φρούριόν των, ἀπὸ ἓνα φαμπρικαδῶρο σοκολάτας, ὁ ὅποιος δὲν ὠφέλησε τὴν πατρίδα του οὔτε εἰς ἓνα λεπτό καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα μόνο ὅσῃς ἀγγελλίαι, ποῦ κολλάει ὅσους δρόμους φαίνεται. Νὰ ἡ δημοκρατία σας! ἀγαπητέ μου. Μὴ μοῦ μιλάτε γιὰ ἓνα ἔθνος, ὅπου γίνονται αὐταὶ αἱ αἰσχροτήτες... Εἶναι χαμένο ἔθνος!

— Ἡσυχάστε, βαρὼν, εἶπεν ὁ Ὁκτάβιος, καὶ ἐγὼ λυποῦμαι πολὺ, διότι οἱ Ἑστρέλ ἔχασαν τὸ φρούριόν των, ἀλλὰ τί θέλετε νὰ κάμουμε; Νὰ πάρουμε τὰ χρήματα τοῦ κυρίου Μουλινὲ καὶ νὰ τὰ δώσουμε ὅσους φίλους μας; Πολὺ δίκαιον θὰ ἦτο, ἔ;

— Ὡ ἀφῆστέ με ἡσυχον, εἰσθε ἀνυπόφορος, ἀνέκραξεν ἡ βαρὼν Πρεφόν. Τὰ λέτε ὅλα αὐτὰ διὰ νὰ μὲ πειράζετε καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι δὲν πιστεύετε τίποτε ἀπ' αὐτά.

Καὶ λαμβάνουσα τὸν βραχίονα τῆς μαρκησίας, ἔκαμε ὀλίγα βήματα πρὸς τὸν βαρὼνον καὶ τὸν Φίλιππον, οἵτινες ἐπέστρεφον.

Ἡ Κλαίρη εἶχε μείνει ὀπίσω, ἀκίνητος καὶ συλλογισμένη. Ἡ ἐν τῷ τόσῳ αὐστηρῷ βίῳ τῆς αἰφνιδίᾳ ἐμφάνισις τοῦ κυρίου Δερβλαῦ καὶ τῆς Ἀθηναίδος Μουλινὲ τὴν ἐτάραττε κατὰ παράξενον τρόπον. Ἀναθετραμμένη ἐν μέσῳ τοῦ μεγάλου κόσμου, πέραξ τοῦ ὁποίου ἡ αὐστηρὰ ὑπερῃφάνεια τῶν ἀριστοκρατικῶν του κατοίκων εἶχε χαράξει ἀνυπέρβατον μεσότοιχον, παρίστατο, μετὰ πικρᾶς ἐκπλήξεως εἰς τὸν ἐκδιασμὸν αὐτὸν τῆς ἀπομονώσεώς της. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ κ. Δερβλαῦ εἰσῆρχετο εἰς Μπωλιὲ τόσον εὐκόλως, καὶ ἐγένετο, ἐκ πρώτης ὀψεως, δεκτὸς ὡς ἴσος τῆς ἐφαίνετο ὅτι ἡ ἀρχαία οἰκία ἐγένετο χυδαιότερα καὶ τοῦ δρόμου. Ἀπεφάσισε νὰ ἀντενεργίσῃ ἐναντίον τῆς ὀλίγον χυδαίας εὐκολίας, μετὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ κάτοικοι συμπεριεφέροντο ὡς ξένοι, καὶ βλέπων αὐτοὺς μειδιῶντας καὶ εὐπροσηγόρους, ἔδωκεν εἰς τὸ πρόσωπόν της αὐστηράν καὶ παγετώδη ἔκφρασιν.

Ἐν τούτοις προεμάντευεν ἐν τῷ ὅτι ἐγένετο πέραξ της κατὶ ἀνεξήγητον καὶ ἀπειλητικόν. Ἡ μακρὰ σιωπὴ τοῦ δουκὸς τὴν ἀνέσχυε πλειότερον, τοῦ ὅσον ἤθελε νὰ ὁμολογήσῃ. Καὶ ἡ βεβιασμένη στάσις τῶν περικυκλούντων αὐτὴν, μερικὰ ράκη φράσεων ἐν παρόδῳ ἀκουσθέντα, μερικὰ καταπαύσεις τῆς συνομιλίας, ὅταν ἐπλησίαζεν αἰφνιδίως, ὁ διπλασιασμός της πρὸς αὐτὴν τρυφερότητας τῶν οἰκείων της, εἶχον ἐμπνεύ-

νει «Γλαυξ ἐν Ἀθήναις», ἀλλὰ μανθάνων περὶ τοῦ ὑποκειμένου δικαίως λίαν καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις ἂν ἐξεφώνει, μέγα τι καὶ ὑπερβολικὸν δὲν θὰ ἐξεφώνει, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Πολλοὶ παρῆλθον αἰῶνες, ἀφ' οὗ οἱ Ἕλληνες ἐλησμόνησαν τέλσον ὅτι οἱ πρόγονοι αὐτῶν, μετὰ τόλμης καὶ σοφίας εἰσέδσαν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐν γένει τῶν ἀγνώστων χωρῶν καὶ ὅ,τι τέως ἡ ἀνθρωπότης γνωρίζει, τὸ ὀφείλει εἰς τὸν τολμηρὸν, νοήμονα καὶ παρατηρητικὸν παπποῦν, τὸν Ἕλληνα.

Μετὰ χρόνους πολλοὺς ἀνέστη νέος καὶ ἐφάμιλλος αὐτῶν ἀπόγονος ὁ Ποταγός, ὃς ἴσῃ σοφίαν καὶ τόλμην, ἂν μὴ ψυχῆς ἡρεμίαν καὶ τέχνην ἔχων ἀνέλαβε τὸ μέγα καὶ βαρὺ ἔργον νὰ συνεχίσῃ τοῦ Ἡροδότου τὰς ἐκδρομάς, τοῦ Στράβωνος καὶ Πτολεμαίου καὶ πολλῶν ἄλλων καὶ εἰσδύων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν καὶ πολλὰ νέα νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ περιγράψῃ καὶ πολλὰ σφάλματα νὰ διορθώσῃ καὶ εἰς τὸν μεταπρατικὸν ἡμῶν βίον νὰ δώσῃ ζωὴν τινα καὶ ὥθησιν ἐπὶ ἀγῶνας καρτεροὺς χαλεποὺς καὶ ῥιψοκινδύνους.

Εὐκόλον βέβαια εἶναι καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν γράφοντα καὶ πρὸς σὲ τὸν ἀναγινώσκοντα νὰ μεταβῶμεν καὶ εἰς Ἀσίαν καὶ εἰς Ἀφρικὴν μετὰ λόγια, ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς ἐκτελέσεως, θὰ ἀποκατερεστήσωμεν, σπάνιοι δὲ εἶναι καὶ μεμετρημένοι οἱ τολμῶντες τὴν ῥιψοκίνδυνον ἐπιχειρήσιν· διότι οἱ κίνδυνοι εἶναι καὶ πολλοὶ καὶ ποικίλοι· κίνδυνοι παρ' ἀνθρώπων, κίνδυνοι ἐκ θηρίων, κίνδυνοι ἐκ τοῦ κλίματος.

Ὁ περιηγητὴς ὅστις, ἀπεφάσισε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, πρέπει τέλσον νὰ λησμονήσῃ τὴν εὐπειθειαν, τὴν φιλοξενίαν καὶ τὴν ἡμερότητα τῶν ἡθῶν, νὰ ἐνδύθῃ τὸν θώρακα πυκνὸν καὶ παχὺν καὶ νὰ λάβῃ ἀσπίδα καὶ δόρυ βαρὺ, διότι ἔχει νὰ πηλαίῃ κατὰ πολλῶν ὧν βέβαια ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ δὲν τίθεμεν τὸ φιλύποπτον καὶ ἀνεξίτητον

τῶν κατοίκων· ὀφείλει δι' ἐνὸς βλέμματος τὰ πάντα νὰ ἐπισκοπήσῃ καὶ δι' εὐφυΐας καὶ ἐτοιμότητος νὰ ἀπαλλάσσῃται τοῦ ἐκάστοτε ἐπικρεμαμένου κινδύνου. Οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἥκιστα περίεργοι, τὰ μάλιστα δὲ ὑποπτοὶ ἐτόλμησας νὰ ἐρωτήσῃς τι κινδυνεύεις νὰ ἐκλήφθῃς ξένος καὶ κακοποιὸς· παρέδῃς ἔθιμόν τι, εἰσαί ἄπιστος, κακοποιὸς καὶ ἀσεβής.

Ἀλλὰ μήπως τάχα μικρά τινα εἶναι ἡ ὑπερβάλλουσα ταιπωρία ἡ ἀνὰ τὰς χώρας ἐκείνας ὑπάρχουσα; διότι τὴν νύκτα ἔχεις νὰ ἀντιπαλαίσῃς πρὸν φοβερόν ψύχος ὃ σοὶ διατρύπῃ τὰ ὀστά ὡς τρυπάνιον, τὴν ἡμέραν τὰς καυστικὰς ἀκτίνες τοῦ Ἡλίου, αἱ ὡς πεπυρακτωμένοι σιδηροὶ ἐπιπίπτουσι καὶ ἐπιπιέζουσι τὸν ἐγκέφαλον, περιβάλλουσαι διὰ σιδηρᾶς καὶ πεπυρακτωμένης στεφάνης. Σύντροφοι δὲ ἀχώριστοι εἶναι τὰ ἄγρια θηρία, τὰ ὅποια καρδοκοῦσι πότε νὰ σὲ καταδροχθίσωσι καὶ τὰ ἔντομα τὰ ὅποια σοὶ ἀπορροφῶσι τὸ αἷμα ἡρέμα καὶ ἀμειλίκτως. Οὐ παντὸς λοιπὸν, πλεῖν εἰς Κόρινθον· οὐ παντὸς λοιπὸν ἡ τοιαύτη ἐνδοξος μὲν, ἀλλὰ ἐπισφαλὴς περιήγησις. Ἐπανακάμπτοντα σὲ περιβάλλει τὸ ψύχος τῆς ἀδιαφορίας, ταύτην δὲ τελοῦντα ὁ στέφανος τῆς ἐθελοθυσίας.

Εἰς λοιπὸν κατὰ τὸ εὐαγγέλιον ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν ἐγένετο καὶ ὁ ἡμέτερος Παταγός, ὑπερεξακοντίσας μάλιστα τοὺς ἄλλους, διότι ἐνῶ ἐκείνοι ἢ περὶ τὴν Ἀφρικὴν, ἢ τὴν Ἀσίαν περιηγοῦνται, αὐτὸς ἄνευ προστασίας κυβερνητικῆς, ἄνευ οὐδενὸς ἄλλου μέσου, ἂν μὴ τοῦ ἱεροῦ πόθου τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὃς ἐθέρμαινε τὴν καρδίαν του, ἀναμνηστικὴν τὸ παλαιὸν «αἰσχρὸν τε δειρὸν τε μένειν κενεὸν τε νέεσθαι» ἐπραξεν ἔργον μέγιστον διὰ τὴν τόλμην, σοφώτατον δὲ διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἐπιδραμὼν ἀνὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν, ὅσον οὐδεὶς τέως ἐξέδραμε, πολλὰ παρατηρήσας καὶ μελετήσας καὶ διορθώσας καὶ ἐλθὼν ἵνα καταστήσῃ ἡμᾶς πάντας μετόχους ἀκόπως

σεῖ εἰς τὴν καρδίαν τῆς κακᾶ προκισθήματα. Ὑπέφερε πολὺ διὰ τὴν ὑπερήφανον καὶ ἄδολον αὐτὴν φύσιν ἡ ἀμφιβολία ἦτο ἀνυπόφορος. Ἦτο ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός της νὰ βαδίσῃ κατ' εὐθείαν ἐναντίον τοῦ ἐμποδίου καὶ νὰ τὸ κυπήσῃ κατὰ μέτωπον. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν δὲν ἐτόλμησεν. Ὁ ἔρως τῆς τὴν ἔκαμνε δειλὴν. Ἐφοβεῖτο νὰ μάθῃ ὅτι ὁ δοῦξ τὴν ἐπρόδιδε. Καί, ἐντροπομένη δι' ἐκείνον τὸν ὁποῖον ἡγάπα, φοβουμένη τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀτιμίαν του, ἀπέφυγε νὰ ἐρωτήσῃ καὶ ἐτήρησεν ὀδυνηρὰν σιωπὴν.

Ὁ Φίλιππος λοιπὸν τὴν εἶδε ἀπαθῆ καὶ ἀλαζονικὴν, δεχομένην τὴν δειλὴν ἔκφρασιν τῆς λατρείας του μὲ περιφρόνησιν, τὴν ὁποίαν πολὺ ὀλίγον προσεπάθει νὰ κρύψῃ καὶ προσέχουσα εἰς αὐτὸν ἀκριβῶς διὰ νὰ τοῦ δείξῃ, ὅτι ἡ παρουσία του τῇ ἀπήρσκει. Ἡ Σουσάνα, τεθορυβημένη, ματαίως προσπαθήσασα νὰ ξεσφίγῃ τὸ συνεσπασμένον στόμα τῆς δεσποινίδος Μπωλιέ μὲ γλυκεῖας τινὰς λέξεις, κατέφυγε πλησίον τοῦ Μπασελίνου, ὅστις τὴν ἐκάλυπτε μὲ τὴν πατρικὴν ἀφοσίωσίν του.

Αἱ χαριτωμέναι περιποιήσεις τοῦ μαρκησίου, προφανῶς ἐλκυσθέντος ἐκ τῆς ἀφελούς χάριτος τῆς νεαρᾶς κόρης, εὗρον τὴν Σουσάναν μελαγχολικὴν καὶ ἀποτεθαρρημένην.

Τὰ ὄνειροπολήματα τοῦ παιδίου ἐκείνου, τὰ τόσον ὠραῖα, τὰ τόσον μαγευτικὰ, ἐσθέσθησαν ἐν μιᾷ στιγμῇ. Εἶδε τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ὑποστᾶσαν δεινὸν τραῦμα. Ἡ πρόωρος ἀνάπτυξις τῆς τῆς ἐδείξε ὅλην τὴν ἀπόστασιν τὴν

χωρίζουσαν τὸν Φίλιππον ἀπὸ τῆς ἀλαζόνος καὶ ἐπιβλητικῆς Κλαίρης. Ἠνόησε, ὅτι ἀπρόοπτον γεγονὸς, μόνον, ἔμπορεύσε νὰ συνενώσῃ τὰς δύο ἀνομοίους ταύτας ὑπάρξεις. Ἐν τούτοις δὲν ἀπηλπίσθη. Καὶ ἀφελῶς, μὲ τὴν ἐπίμονον ἐκείνην πίστιν τῶν παιδίων, ἀφῆκεν εἰς τὴν θεῖαν πρόνοιαν τὸ ἔργον τοῦ ν' ἄρῃ ὅλας τὰς δυσκολίας.

Ἡ μαρκησία, προκατειλημμένη ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους τοῦ Μπασελίνου, καταμαγευμένη ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ βαρῶνου, ὅστις εἶχε ὀριστικῶς καπαρώσει τὸν σιδηρουργὸν, καὶ ἀληθῶς ἐκπεπληγμένη διότι ὁ κύριος Δερβλάυ ἦλθεν εἰς τὸ σπῆτὶ τῆς, τὸν παρεκάλεσε νὰ μείνῃ ἐστὶ τραπέζι. Κεραυνωθείσα ἀπὸ ἐν βλέμμα τῆς θυγατρὸς τῆς, ἠρώτησεν τὸν ἑαυτὸν τῆς ἐὰν δὲν ἀφῆθῃ πολὺ γρήγορα εἰς τὸ νὰ ἐκφράσῃ τὰς συμπαθείας τῆς. Ἡ ἐρωτηθεῖσα συνειδησίς της δὲν τὴν ἐπέπληξεν εἰς τίποτε. Δὲν εἶδεν ἐν τῇ δυσαρρεσκείᾳ τῆς Κλαίρης ἡ κίφινιδίαν ἀγριότητα. Ἄλλως τε ὁ κ. Δερβλάυ προσέφερε μόνος εἰς τὴν μαρκησίαν τὸ μέσον τῆς ταχείας κατευνάσεως τῆς ὀργῆς τῆς Κλαίρης. Ἡρνήθη μὲ λεπτὴν εὐγένειαν, δικαιολογούμενος ὅτι δὲν ἔμπορῶσε νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς τιμῆς, ἡ ὁποία τῷ ἐγένετο διότι εἶχε κατεπειγούσας ὑποθέσεις.

(ἀκολουθεῖ)

και ακινδύνως, ὡν ἐκεῖνος εἶδε μετὰ τόσου κόπου και κινδύνου, πεινῶν, διψῶν, ἀναρριχώμενος ὄρη, διαβαίνων ποταμούς κολυμβητὴν, τρέχων ἐρήμους πεδιάδας, ἢ νεαρά δάση, εἰς ἃ οὐδέποτε εἰσέδυσαν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες και παραμονευόμενος ὑπὸ θηρίων και ἀνθρώπων και ὑπερνηκῶν τὰ πάντα διὰ τῆς ρώμης τοῦ σώματος και τῆς λεπτότητος τοῦ πνεύματος.

Οἷον εὐχάριστον ἀνάγνωσμα αἱ περιηγήσεις τοῦ ἡμετέρου Ποτάγου. Μετ' αὐτοῦ τρέχεις ἐπάνω κάτω, μαθηταίνεις τόσα ἀρχαῖα και νέα πράγματα, γνωρίζεις με λαοὺς παλαιούς και σεβαστοὺς, βλέπεις τὴν σεμνὴν ἀρχαιότητα ὑπάρχουσαν ἔτι και ζῶσαν και τέρπουσαν, συλλογίζόμενος ὅτι ἅπαντες οὗτοι οἱ ἀρχαῖοι ἦλθον εἰς ἐπιμιξίαν μετὰ τῶν προγόνων σου, ὅτι ἡσπασθήσαν τὸν πολιτισμὸν των, και ὅτι ἦτο ἐποχὴ καθ' ἣν οἱ βάρβαροι νῦν ἐκεῖνοι λαοί, ἐθεώρουν τιμὴν νὰ ἔχωσι παιδαγωγούς και παιδοτρίβας Ἑλλήνας και τὰ πάντα ἑλληνικά, ὅπως οἱ τῶν ἡμετέρων ὀψιπλοῦτων ἐνασμενίζονται νὰ τὰ ἔχωσιν ὅλα ἀλλὰ φράγκα, ἀλλὰ εὐρωπαϊα.

Τοιοῦτον λοιπὸν βιβλίον οὔτε πολλῶν χρήζει συστάσεων οὔτε πολλῶν ἐπαίνων, ἀλλὰ πολλῶν συνδρομητῶν, ἵνα ὁ νοῦς ἡμῶν ὁ μαλακυνθεὶς ἀπὸ ἀναγνώσεως ἐκτεθηλυμένος και λυσιζώνους ἐπιρρωσθῇ και ἀναλάβῃ και ἐπὶ τὰ γενναῖα τραπῇ.

Ἐλπίζοντες ὅτι ἡ φωνὴ ἡμῶν θὰ εἰσακουσθῇ, δὲν γράφομεν ταῦτα διὰ νὰ ἐξάρωμεν τὴν δόξαν τοῦ τολμητοῦ περιηγητοῦ, διότι και ἀκαδημαῖαι και ἐταιρίαι γεωγραφικαὶ και ὅμιλοι σοφῶν ἐπέβηκαν ἤδη τὸν στέφανον τῆς δόξης, οὔτε νὰ φιμώσωμεν φλυάρους τινὰς και ἡμιμαθεῖς, οὐ γὰρ φροντίς ἱποκλείδῃ, ἀλλ' ἵνα ἀλοῦ ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν δυνάμεθα τὸ καλὸν νὰ πράττωμεν, νὰ τὸ συσταίνωμεν τούλάχιστον, ἀφοῦ εἴχομεν τὴν τιμὴν και τὴν χαρὰν πρῶτοι ἡμεῖς νὰ γνωρίσωμεν και θαυμάσωμεν τὸν σοφὸν περιηγητήν.

Ἦναι ἀληθές ὅτι θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον τὸ ὕψος τοῦ λόγου νὰ ἦτο ρέον και ὁμαλὸν ὡς ἐμπρέπει εἰς τὰς τοιαύτας συγγραφάς· ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς φαίνεται θέλων τὸν γραπτὸν τὸν λόγον νὰ καταστήσῃ κάτοπτρον τῶν περιηγήσεών του τὸν ἔχει ἄλλοτε μὲν τραχὺν και ἀπότομον ὡς τοὺς βράχους ἐφ' ὧν ἀνερριγᾷτο, ἄλλοτε δὲ κυλιόμενον και σπεύδοντα ὡς νὰ ἐπιπτε ἀπὸ ὕψηλῶν εἰς χαμηλά, ἄλλοτε δὲ δύσκολον και ἀγωνιώδη, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νομίζει ὅτι εἶναι εἰς δάσος πυκνὸν και ἀδιέξοδον· πάντως ὅμως ἡ ὅλη συγγραφὴ εἶναι σοβαρόν τι και ἀγέρωχον ἔργον, τοῦ ὁποίου ἔτι μάλλον θὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν ἀξίαν ὅταν και ὁ β' ἐκδοθῇ τόμος.

Ἀλλὰ τί εἶναι ταῦτα πάντα πρὸς τὸν γενναϊότατον και φιλόανθρωπότατον χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρὸς, τὴν θείαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐξασκούντος τέχνην Ὁ ἀγέρωχος Ποταγὸς γίνεται ἥπιος και γλυκὺς ἤχος εἰς τὰ ὦτα τοῦ ἀσθενούς, ὁρσιφοκίνδυνος και τολμητίας περίφροντος και ἐσπαδακῆς, ὁ ἱατρός γίνεται νοσοκόμος και μεγίστην ἀνταμοιβὴν τῶν κόπων του ὑπολαμβάνει τὴν ταχεῖον ὑγείαν τοῦ ἀσθενούς· τὰ ἄλλα τὰ ὕλικά τὰ ψωραλέα χρήματα νὰ συλλογισθῇ ὁ πάταγος, ἔλα Παναγία, αὐτὰ εἶναι διὰ τοὺς χυδαίους, λέγει και φεύγει ὁ ἔξοχος φιλόανθρωπος· οὕτω ἔκαμε και ἔσωσε τὸ παιδάκι μου ἐμένα, μοι ἔλεγεν ὁ παπάκης ὑπὸ τύφον φυθέντα ὃν ἡμέρας και νυκτὸς ἐπεσκέπτετο παθαίνην αὐτὸς κατὰ λόγον τῆς νόσου.

Ι. Καμπάνης.

ΕΚ ΝΟΥΒΙΑΣ

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Κασσάλας τῆς Νουβίας:

Ἐπιβεβαιῶν τὴν προλαβοῦσάν μου, σὲ πληροφορῶ ὅτι τὰ

πράγματα ἐνταῦθα δεινούνται, διότι ἡ ἐπανάστασις ἐνταῦθα εἶναι θρησκευτικὴ, τὰ δὲ ἀποστατήσαντα φύλα, ὀδηγοῦμενα ἀπὸ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Μάχτη (ψευδοπροφήτου), κτυπῶσι τὴν τε Κυβέρνησιν, ἥτις τοὺς ὑπέταξε μὲν πρὸ ἐτῶν, ἀλλ' ἢ ἤδη ἐννόησαν τὴν ἀδυναμίαν, και τοὺς ὑποστηρίζοντας ταύτην Εὐρωπαίους.

Ἀπειλοῦν νὰ ἐπαναστατήσωσι δὲ, οὐ μόνον αἱ περίξ φυλαὶ ὅλαι, ἀλλὰ και οἱ πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐπαναστατῶν ἀποσταλέντες στρατιῶται, μετὰ τοῦ ὅλως ἀνικάνου και καταγραστοῦ Ρεσίτ πασσᾶ, διότι τοῖς καθυστεροῦνται οἱ μισθοὶ πολλῶν μνηῶν. Τὸ δὲ χεῖριστον ὅτι, ἐλλείψει στρατοῦ, και ἐνεκεν τῆς εἰσβολῆς και τῶν Ἀβυσινῶν, οἵτινες εἰσβάλοντες εἰς τὴν μεθόριον περὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας ἐντὸς τοῦ Σουδάν, ἐγύμνωσαν χωρία δόλοκληρα και ἀπήγαγον πλείστα ποίμνια και γυναῖκόπαιδα, τὸ χεῖριστον λέγω, ὅτι, πρὸς ἀποκρουσιν ὅλων τούτων, ὥπλισαν τοὺς δούλους (σκλάβους), οἵτινες ἔσονται οἱ πρῶτοι, οἵτινες, ἀντὶ νὰ ὑπερασπισθῶσι, θὰ σφάζωσι.

Μέχρι τινος ἐνομιζέτο ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπανάστασις εἶναι Ἀγγλικὴ ὑποκίνησις, ὅπως, ἐποφελουμένη ἡ Ἀγγλία, πέμψῃ στρατὸν κατοχῆς και εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Αἰγύπτου. Πλὴν φρονῶ ὅτι σφάλουσιν οἱ πιστεύοντες τοῦτο, διότι διὰ τὴν ὀλοσχερὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως, ἀπαξ ἀναφθείσης, δὲν θέλει κατισχύσει οὐδεὶς, ἐκτὸς τῶν σιδηροδρόμων, οὐς ὅμως δὲν σκέπτονται οἱ Ἀγγλοὶ βεβαίως νὰ κατασκευάσωσιν, ἀφ' οὗ ὁ ἀποσταλεὶς στρατηγὸς Ἀγγλος, μόλις ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τῆς Μασόβας ἀπομακρύνας τοὺς ἐπαναστάτας και ἀναγκάσας αὐτοὺς νὰ συγκετρωθῶσιν εἰς τὰ ἄλλα μέρη, δὲν ἐννοεῖ ἐντέλει ὅτι θὰ περικυκλωθῇ, ἀντὶ νὰ περικυκλώσῃ, τὰ δὲ πυροβόλα του θὰ καταστῶσιν ἀνωφελῆ, ἀπέναντι βαρβάρων, ληστρικῶς μὲν μαχομένων, δυναμένων δὲ ν' ἀνθέξωσιν εἰς τὰς ἐρήμους, ἀνευ κονιάκ και τεῖου, ἀνευ τοῦ ὁποίου και τῆς μπουτίγκας ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς ἐπαναστατεῖ, ἀντὶ νὰ καταδιώξῃ.

Ἐν τούτοις ἴδωμεν τὸ τέλος. Ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα Ἑλληνες και Εὐρωπαῖοι εἴμεθα ἔτοιμοι μὲν ν' ἀντιστῶμεν, ἀλλὰ και νὰ σφαγῶμεν, και ἀναμένομεν ν' ἀνοιχθῇ ἡμῖν διόδος, ἐκτὸς τῆς ἀνοιχθείσης· ἤδη ἐκ Μασόβας, ὅπως καταφύγωμεν εἰς Ἀβυσινίαν, ἥτις ἐστὶ πλησιέστερον τοῦ λιμένος Σουακίμ, ἔνθαι και ἡ διάβασις ἐπισηφαλὴς και ἡ ἀπόστασις εἰκοσαήμερος.

Νουδός

ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Οἱ περιοδικῶς δημοσιευόμενοι, ὡς βιβλιοθήκη τῆς καλῆς «Διαπλάσεως», Παιδικοὶ Διάλογοι, ἐξεδόθησαν πρὸ τινος εἰς ἐν τεύχος συνησπισμένοι· τοὺς ἔγραψεν ὁ Αἰμύλιος Εἰμαρμένος, ἢ — ἀνευ τοῦ ἱεροῦ ἀμφίου ὅπερ περιβάλλεται λειτουργῶν ὑπὸ τοὺς διανθεῖς θόλους τῆς Διαπλάσεως — ὁ κ. Ἀριστοτέλης Κουρτίδης. Οἱ Διάλογοι οὗτοι ἐγράφησαν ἐν ἐνὶ λόγῳ διὰ νὰ ἐμπνεύσωσι τὴν ἀρετὴν εἰς τοὺς μικροὺς αὐτῶν ἀναγνώστας· ἀποτείνονται δὲ μάλλον εἰς τὴν καρδίαν, ἢ εἰς τὸ πνεῦμα, οὐχὶ ἀπὸ ἀμβωνος, ἀλλ' ὡς οἶδν τε ἐπαγωγότερον, ριπτόμενοι ἐν μέσῳ τῶν ἀπαλῶν κατηγουμένων, ὡς τὰ ἱριδοβαφῇ κρυστάλλινα ἐκεῖνα σφαιρίδια τῶν παιγνιδίων των. . . Τοιοῦτοι ὄντες, ἀποτελοῦσι τὸ χάρμα και τὴν ἀπόλαυσιν τῶν παιδίων, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀδιάφοροι και εἰς τοὺς μεγάλους, τοὺς γινώσκοντας νὰ ἀναγινώσκωσιν ἐκεῖ ἐνθα τὸν